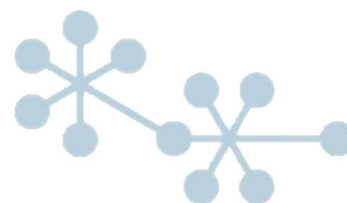

LIFE / FIT FOR REACH

Uus kemikaalide riskijuhtimise projekt
Balti riikides ja Poolas
(10/2023 – 9/2027)

Projektist

Projekt FitforREACH-2 (FFR-2) toetab Eesti, Läti, Leedu ja Poola väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid (VKEd) kemikaalide riskijuhtimissüsteemide juurutamisel. Terviklik kemikaalide riskijuhtimissüsteem töötatakse välja käsiraamatu ja digitaalse juhendina, see põhineb eelmise projekti FitforREACH-1 (2015-20) lähenemisviisidel ja töövahenditel. Projekti tulemusena luuakse suutlikkus rakendada kemikaalide riskijuhtimissüsteemi või selle elemente allkasutajatest ettevõtetes.

Projekti FFR-2 eesmärk ja põhiidee on toetada ettevõtetes kemikaalide riskijuhtimissüsteemi (või selle elementide) kasutuselevõttu tavapraktikana, vähendades sellega ohtlike ainete kasutamist ja heitkoguseid ning kokkupuuteid nendega.

Projektis osalevad ettevõtted peaksid järk-järgult täiustama oma riskijuhtimissüsteemi ja võimaluse korral asendama ohtlike aineid riski vähendamise praktilise näitena. Pärast projekti lõppu peaksid ettevõtted kasutama oma riskijuhtimissüsteemi ilma täiendava abita.

Eesmärk ja põhiidee:

- juurutada kemikaalide riskijuhtimissüsteemi (või selle elementid) ettevõtete tavapraktikasse
- vähendada ohtlike ainete kasutamist ja emissioone ning kokkupuuteid nendega

Meetmete rakendamise eelduseks on ettevõtete arusaam kemikaalide riskijuhtimisest, mida projekti käigus edendatakse, kasutades selleks projektis väljatöötavat põhjalikku käsiraamatut, erinevaid selleks loodud tööriistu ja teabematerjale, koolitusi ja ettevõttepõhiseid praktilisi konsultatsioone.

FFR-2 peamine sihtrühm on ainete ja segude lõppkasutajad, sealhulgas teenusepakkujad ja segude tootjad. FFR-2 projektis osalevate ettevõtete praeguse olukorra hindamisel tehakse ühiselt kindlaks kemikaalide riskijuhtimise parendamise võimalused. Kuigi tegeleda võib kemikaalidega seotud riskijuhtimise mis tahes elemendiga, keskendutakse projektis (väga) ohtlike ainete asendamisele. Alternatiivide põhjalik hindamine aitab ettevõtetel teha teabepõhiseid asendamisotsuseid ja ära hoida ohtlike alternatiivide valikut (ehk kahetsusväärset asendamist). Töö ettevõtetes hõlmab näiteks ostumenetluste ja töötajate kaitse parendamist, kemikaaliarvestuse sisseseadmist ja kemikaalide kasutamise jälgimist ja suhtlust tarneahelas, kemikaalialase pädevuse suurendamist ja teadlikkuse tõstmist ohututest, ohtlike kemikaale vähem sisaldavatest toodetest.

Projekti sihtrühmad:

- Ainete ja segude lõppkasutajad, sh teenusepakkujad
- Segude tootjad
- Jäätmesektori ettevõtted

Koostöös jäätmesektori ettevõtetega uuritakse, kuidas tuvastada jäätmetes sisalduvaid ohtlike aineid ning kuidas see teave võib muuta nende sorteerimis- ja töötlemisviise, et saavutada puhtamad teised materjalid ja uued klienditurud.

Erinevalt eelmisest projektist viiakse FFR-2 tegevusi ellu ka Poolas, mis toob sihtgrupina kaasa paljud sealsed ettevõtted, keda ei ole varem sel teemal koolitatud ega nõustatud. Lisaks

viiakse kemikaalide riskijuhtimise alaseid teavitustegevusi ellu ka teistes Kesk- ja Ida-Euroopa riikides, nagu Ungari, Slovakkia, Tšehhi või Serbia.

FFR-2 eesmärk on ka suurendada kemikaalide valdkonna olulisust keskkonnajuhtimissüsteemides, muutes keskkonnajuhtimissüsteemi standardites selgemaks „toksilised mõjud ja tegevusvajadused“. See suurendaks märkimisväärselt ettevõtete teadlikkust kemikaalidest.

Põhimõtetest

LIFE FitforREACH-2 põhineb järgnevatel põhimõtetel:

- 1) **Iseenda aitamine:** FFR-2 koolitused, juhised ja tööriistad võimaldavad ettevõtetel rakendada tõhusat kemikaalide riskijuhtimissüsteemi. Koolitused, teabematerjalid ja konsultatsioonid toetavad „tegemise kaudu õppimist“.
- 2) **Tarneahelapõhine lähenemine:** ettevõtted on osa majanduslikust ökosüsteemist; muudatused mõjutavad kliente ja võivad mõjutada nii tarnijaid kui ka teisi huvirühmi. Seda võetakse arvesse kemikaalide riskijuhtimissüsteemis ja juhendmaterjalis.
- 3) **Olelusringipõhine lähenemine:** kõik tegevused võtavad arvesse kogu kemikaali olelusringi, et vältida kemikaaliriskide või keskkonnakoormuse nihkumist, nt toodete ja teenuste asendamisel või ümberkujundamisel.
- 4) **Probleemide lahendamine nende tekkekohas:** kemikaalide riskijuhtimise
- 5) **Terviklik hindamine ja ennetav lähenemine:** juhendmaterjalide ja tööriistade eesmärk on anda ettevõtjatele terviklik ülevaade probleemidest ja lahendustest. Ennetamine võib tähendada õiguslikest nõuetest kaugemale minekut ja tulevikku suunatud lahenduste rakendamist.
- 6) **Kemikaalide riskijuhtimise kindla aluse loomine:** FFR-2 oluline osa on kemikaalide riskijuhtimise, eelkõige teabe kogumise, mõistmise ja kasutamise alase pädevuse suurendamine, eesmärgiga toetada „iseenda aitamist“ ja käivitada jätkusuutlikke muutusi ettevõtetes.

Ettevõtted saavad projektis juba aktiivselt osaleda: nad võivad saada abi asendamise läbiviimiseks, ettevõttepõhist nõustamist ja väikest rahalist toetust kemikaalide riskijuhtimise parendamiseks. Palun võtke meiga ühendust aadressil: info@bef.ee

Taustast

FFR-2 tegeleb keemilise reostusega, mis ÜRO andmetel on üks kolmest ülemaailmsest kriisist, mis seavad Maa ohtu ja mis on seotud elurikkuse vähenemise ja kliimamuutusega.

Hiljutised uuringud näitavad, et osa Euroopa Liidu (EL) elanikkonnast puutub kokku mitme ohtliku kemikaaliga, mille puhul ei saa välistada kahjulikku mõju tervisele. Euroopa veekogude olukord ja hiljutised skandaalid joogivee PFAS-idega (per- ja polüfluoroalküülainetega) saastumise kohta näitavad tungivat vajadust piirata ohtlike ainete heitkoguseid.

Ettevõtted ei pruugi olla teadlikud erinevatest ELi õigusaktidest tulenevatest kemikaaliohutuse nõuetest või neil ei pruugi olla vahendeid ega pädevust nende rakendamiseks. Kemikaaliohutus kui ärimudel ja konkurentsieelis ei ole veel olnud veenev argument kemikaalide riskijuhtimise parandamiseks. Süsteemne kemikaalide riskijuhtimine on probleemide, võimalike nõuetele mittevastavuste ja nendega seotud meetmete, sealhulgas asendamisvajaduste kindlaks-tegemiseks ülioluline. Sellised süsteemid peavad olema lihtsad, arusaadavad ja VKEdele mõistlike jõupingutustega rakendatavad.

Projekti partnerid

- Balti Keskkonnafoorum Eestis
- Hendrikson DGE
- Balti Keskkonnafoorum Lätis
- Ökodisaini Kompetentsikeskus
- Läti Jäätmekäitlusettevõtete Liit
- Kaunase Tehnoloogiainstituudi Keskkonnatehnika Instituut
- Keskkonnajuhtimise ja -tehnoloogia Keskus (ECAT)
- POMINNO sp. z o.o.
- Łukasiewicz – Tööstuskeemia Instituut
- UAB "Elgama-Elektronika"
- Scanfil OÜ
- Paldiski Tsingipada AS
- Kvist SIA
- Balticfloc SIA
- Kinetics Nail Systems Ltd
- JSC Art Glacio

Projekti „Kemikaalidega seotud riskide juhtimine ja alternatiivide hindamine: vahendid ja parimad tavad ringluse toetamiseks, jätkusuutlikumate toodete loomiseks ja kahetsusväärse asendamise vältimiseks“ (LIFE FitForREACH2, No. 101113947 — LIFE22-ENV-EE-LIFE FitforREACH-2) kaasrahastatakse Euroopa Liidu LIFE programmist. Projekti tegevusi kaasrahastab Keskkonnainvesteeringute Keskus.

